

מסורת הש"ס

(א) ג"א זקוק הבה, (ב) געל
(ג) א (ג) תוס' וחסד טו:
ד"ה כל חסד וחסד חולין כג:
ד"ה ומהא, (ד) [געל ג:
(ה) ג"ל יעבור ליה אחר
ע"י כש"י ד"ה תגלחת
שעשה וכו', (ו) (דף מ"א).

תורה אור השלם

1. ועל כל נפשית מת לא
יבא לאביו ולאמו לא
ויקרא כא י'
2. מין ושכר ידיר חמץ
מן וחמץ שכר לא ישתה
וקל משרת ענבים לא
ישתה וענבים לחם
ירבשים לא יאכל:
במדבר ו ג
3. והזיר לך את ימי נדור
והביא כבש בן שנתו
לאשם
הראשונים יפלו כי מטא
במדבר ו יב
נדור:
4. וכי ימות מן עמך
פפתה פתאום וטמא ראש
נדור וגלח ראשו ביום
שקרתו ביום השביעי
יגלחנה: במדבר ו ט
5. כל ימי נדור נדור תעז
לא יעבר על ראשו עד
מלאת ידמים אשר ידיר
לך קדש וידה גדל פרע
שער ראשו: במדבר ו ה

נוסח הריב"ן

(א) וכדכתיב: [ב] אלה:
[ג] דמשפט: [ד] גללו:
[ה] למטעמא את ראש מרו הוא
דמחזק ולא לחזירה מדלג
כמיז ביה וטמא לו ראש
מרו: [ו] דלא גריבי
דלאמרינן:

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה הני נמי וכו'
כ"י וכו' הוא דלמרי כי
האי תנא: (ב) ד"ה
וטומאה תגלחת וכו'
מכללן תגלחת: (ג) ד"ה
ויין ויתר וכו' יין מזה:
כ"י עין פ"ק דף ד:
(ד) ד"ה לאסור דף ד' משום
דמושב ועמד:

הגהות מהר"ב רנישבוג

[א] תוס' ד"ה וכו' וכו'
ושלל וכו' רבי יהושע בן
אלעזר חוקים. כ"ל:
[ב] ד"ה חומר וכו' סתם
מירות בעינן כ"ל: [ג] ד"ה
חומר ביחוד כי מכללן כגון
לאסור כ"ל: [ד] ד"ה
כי טמא מזה וטומאה סותר
כי טמא מזה מעיטמא הוא.
כ"ל:

יכול. בלחמותו שהוא מותר אבל לא בשל אחרים לא בשדרה ולא
בגולגולת על שאר קרובים: שגופה חלוי בה. בשדרה וגולגולת שזכך
עיקר הגוף חלוי או צוה או צוה אף כל בשאר קרובים יכול ליעמא
או בשדרה או בגולגולת או ברוב בניינו או ברוב בניינו ואע"פ שהוא
חסר משאר הגוף. וס"מ דמותר ליעמא
לאציו אע"פ שהוא חסר ומיקשה דרז
חסדא דהאליא ר"א בן יעקב דקאמר
נמי הכי ושמע מינה דלכולי עלמא
לית להו דרז חסדא דלמרי בזמן שהוא
שלם ולא בזמן שהוא חסר: הא נמי
ר"י היא. כלומר הוא דלמרי כר"י
ורז (א) [חסדא] דלמרי כי האי תנא:
דתינו מעשה שמה אציו של רבי
יחזק הכהן בגיטוק וכו' והודיעוהו
לאחר שלש שנים וכו' ושאל אם רבי
יהושע בן אלישע וד' זקנים שעמו.
מהו ליעמא ולהציוו בקברי אצמיו:
ואמרו לו לאציו בזמן שהוא שלם
ולא בזמן שהוא חסר. ולאחר שלש
שנים אי אפשר לו שאציו חסר:
בתנאי' וטומאה ותגלחת וסופרו.
בתגלחת מזווע וצמת מזה:
שהטומאה סותרת את הכל. אפילו
צמירות מרובה: וחייבין עליה קרבן.
אשם וטורין או בני יונה: וסגלחת
אינה סופרת אלא שלשים יום. ואפילו
צמירות מרובה: גמ' ס"ל לאציו
ולאמו לא יעמא. מכדי כמיז על
כל נפשות מת לאציו למה לי אלא
להכי הוא דאמא דלאציו לא יעמא
אבל מיטמא הוא למת מזה: ויין
יוסר מכללן. כגון גבי יין מזהו
שנשבע עליו לשמותו וק"ו ומה
טומאה כו': לאסור יין מזה.
שנשבע עליו כיון רשות או כדכר"ס
כפ"ק דמסכתין (דף ג. א.) והאי דמותר
בקידושא ואצלגלגל גלגל חשיב ליה
הותר מכללן משום דלא חל עליו
מעולס מירות משום (ו) [ג] דנשבע
ועמד מהר סיני ליה ומוותר מכללן
לא קחשיב ליה אלא היכא דחזיל
ואח"כ מיסתרי בהו: ומה עומאה שלא
עשה מטמא כמיטמא. שהמטמא
את הנזיר אינו עובר [ז] עליו וכדמוכח
בסמוך: סגלחת שעשה בה מגלח
כמסגלחת. שהמגלח את הנזיר עובר
בלאו דלמקמן תער לא יעבור על
ראשו קרי ביה לא יעציר ליה אחר:
אמר קרא וטמא ראש נזיר למטמא
הראש נזיר. מדלגל כמיז וטמא
לו ראש נזיר: אמר רחמנא ראשו
ווקנו. דמיימרי ו' כדאמרין געל
להחיר למזווע מיר לגלח: בעינן
גידול שיער. כדי לקיים צו מצות גילוח
ביום הצלת קרבנותיו וליכא: מירי
הוא טעמא. דתגלחת דסותר אלא
משום דבעינן דמיהוי ליה גידול שיער
ואילו הכא גבי יין למה ליה למייסתר
הא קאי שערו דחוי לגילוח:

מתני'

שלשה מינין פרק ששי נזיר

מד.

ובאו והודיעוהו לאחר ג' שנים ושאל את ר' יהושע בן ארישע
אלוקו שהיה רואה לקצרו בקצרי אצמיו ואמר לו לאציו
זמן שהוא שלם: חומר בטומאה ובתגלחת שסותרין. טומאה
זהדיא כתיב והימים הראשונים יפלו ותגלחת סותרת שלשים
כדאמרין לקמן משום דבעינן גידול
שיער כדי גידול שיער סתם מירות
באשה השער נשעת תגלחת מזה:
והיוצא מן הגופן אינו סותר.
זהדיא ממעטין ליה
בגמ': חומר ביוצא מן הגופן שלא
הותר מבכ"ס. [א] לאסור יין מזהו כיון
הרשות שאם נשבע שאסמה ואח"כ
נדר צמיר אסור [ב] יין ותגלחת הותרה:
בתגלחת מזווע [כדאמרין לקמן] ו
(דף נח). מראשו וטומאה הותרה צמת
מזה: ויין ויתר מבכ"ס. למי שנשבע
שאסמה: אמר קרא מיין ושכר. דמיוותר
כדאמרין כפ"ק [ג] (לעיל דף ג. א.) כ"י
טמא [ד] מעיקרו סותר כי טמא נזיר
מיטמא הוא: שלא עשה מטמא
כמיטמא. מטמא הנזיר אינו לוקה:
שעשו בה המגלח. את הנזיר
כמתגלח כמיר עצמו וילקו

שניהם כדדערין בסמוך:
אמר קרא ראשו. גבי מזווע
להחיר מזווע מיר:
תגלחת שהותרה מבכ"ס אינו
דין שלא תסתור. וא"כ
טומאה מוכיח וי"ל מה לטומאה שכן
סותרת את הכל: ומה תגלחת
שהותרה מבכ"ס סותרת. וא"כ מה
למגלח שכן עשה בה מגלח כמתגלח
מאמר [ב] יין] שלא עשה משקה כשומה
וי"ל דמאי טעמא נעשה צו משקה
[כשומה] אצל צמר דמשני דין [אציו
סותר] דין הוא דלא נעשה צו
משקה כשומה הואיל דלא סותר:
ומגלח

שיותר מכללן אמר קרא [ב] מיין ושכר יזיר [ג] לאסור יין מצוה כיון רשות ויין יסתור
את הכל ק"ו מטומאה מה טומאה שהותרה מכללה סותרת את הכל יין שלא
הותר מכללן לא כ"ש שיסתור אמר קרא [ג] והימים הראשונים יפלו כי טמא
נזיר טומאה סותרת ואין היין סותר והתגלחת תסתור את הכל ק"ו מטומאה
ומה טומאה שלא עשו בה מטמא כמיטמא סותרת את הכל תגלחת שעשו
בה מגלח כמתגלח אינו דין שתסתור את הכל אמר קרא והימים הראשונים
יפלו כי טמא נזיר טומאה סותרת את הכל ואין תגלחת סותרת את הכל וטומאה
נעשה בה מטמא כמיטמא ק"ו מתגלחת ומה תגלחת שאינה סותרת אלא
שלשים עשה בה מגלח כמתגלח טומאה שהיא סותרת את הכל אינו דין
שנעשה בה מטמא כמיטמא אמר קרא [ד] וטמא ראש נזיר למטמא ראש נזיר
ותגלחת לא נעשה בה מגלח כמתגלח ק"ו מטומאה ומה טומאה שהיא סותרת
את הכל לא עשו בה מטמא כמיטמא תגלחת שאינה סותרת אלא שלשים
יום לא כל שכן שלא נעשה מגלח כמתגלח אמר קרא [ה] תער לא יעבור על
ראשו קרי ביה לא יעבור הוא ולא [ו] יעבור לאחר ותגלחת לא תותר מכללה ק"ו
מיין ומה יין שאינו סותר לא הותר מכללן תגלחת שסותרת אינו דין שלא
תותר מכללה אמר רחמנא ראשו ואמר רחמנא זקנו ותגלחת לא תסתור כלל
קל וחומר מיין ומה יין שלא הותר מכללן אינו סותר תגלחת שהותרה מכללה
אינו דין שלא תסתור בעינן גידול שער והא ליכא ויין יסתור שלשים יום
ק"ו מתגלחת ומה תגלחת שהותרה מכללה סותרת יין שלא הותר מכללן אינו
דין שיסתור מירי הוא מטמא אלא משום גידול שער גבי יין הא קאים שערו:

בתנאי'

עין משפט נר מצוה

פא א מיין פ"ב מהל'
אכל הל' טו סמג
לחון רלו חוש"ע י"ד סומן
שגמ סקיף טו:
פב ב מיין פ"ו מהל'
מירות הלכה ג:
פג ג מיין שס הלכה א ב:
פד ד מיין שס הלכה א:
פה ה ו מיין שס פ"ו
הלכה יא:
פו ז מיין שס פ"ו ה"ג:
פז ח מיין שס הלכה א ב:
פח ט מיין שס פ"ה הל'
כ חוש"ע מהל' אכל
הלכה ה:
פט י מיין פ"ה מהל'
מירות הל' יא סמג
לחון רב:

הגהות החוספות

1. ממינת כדי עד תיבת
מירות שייך כסדר' אחר
מירות ולגולגולת. דא"כ
3. מפת מזה. 2. י"ל דלסור.
3. י"ל הותרה מכללה.
4. דל"ל כדאמרין לעיל
(דף מ"א.).

פ"י הרא"ש

קרא אע"פ שאינו מטמא
לאיבירה מטמא הוא
לשדרה ולגולגולת. דא"כ
לשחוק קרא מינה
דמילא נתמעטו כל
אחרות מה אחרות
מיוחדת שגופה חלוי בו.
פ"י שמוטלת עליו לקבורה
אף אפי' אביו אחר קרובים
שמוטלין עליו לקבורה:
כולה ר' יהודה היא. הנך
ג' ברייתות כולן כרבי
יהודה: ובא ושאל את ר'
ישמעאל בן אלישע ואמר
עליו משום דא"א שלא
חסר ממנו כלום:
שהטומאה ותגלחת
סותרים דכתיב והימים
הראשונים יפלו. ותגלחת
סותרת ל' כדאמר לעיל
דכ"י גידול שער של סתם
נזיר: שהיוצא מן הגופן לא
הותר מכללן. כגון לשחות
יין מצוה וטומאה ותגלחת
הותרה מכללן. טומאה למת
מצוה ותגלחת לנזיר
מצווע כדדרשין לעיל
מראשו: ת"ל לאציו ולאמו
לא יספ' וקרא יתירה הוא
דהא כבר כתיב על כל
נפשות מת לא יבא לא
יטמא להם [במותם ל"ל]:
ומה טומאה שלא עשה בה
מטמא כמיטמא שהמטמא
את הנזיר אינו לוקה. אבל
תגלחת אחר שגולח לוקה
כדדרש בשפיעת' מקרא:
אמר וטמא ראש נזיר
למטמא ראש נזיר אחר
רחמנא ולא למטמא ראש
נזיר אחר: תער לא יעבור
על ראשו. דמשמע לא
יעבור כלל בין הוא עצמו
בין אחר: